

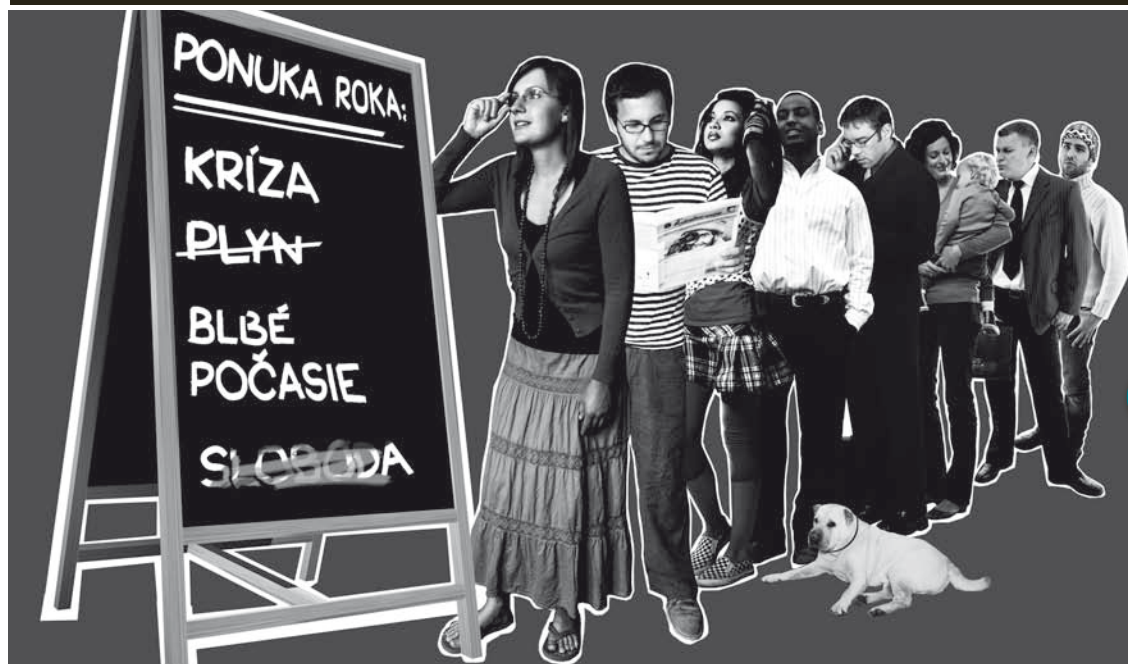
Jeden svet 2009

10. medzinárodný festival dokumentárnych filmov

3. – 8. november

Kinosály: FK Charlie centrum, A4 – Nultý priestor, FK 35 mm VŠMU, Kinosála SNG, Kino Mladost

www.jedensvet.sk

**„HYPERMARKET“
JEDEN SVET PRICHÁDZA
S AKČNOU PONUKOU:
FILMY SPOD
PULTU!**

Svet sa postupne stáva výkladnou skriňou, miestom, kde sa za všetko platí a na protekčnom pulte „prvého“ sveta za peniaze zoženie takmer všetko. Časy sa menia. Na mandarínky, silonky, kávu, gruzínsky koňak, pomaranče, Burdu, Trabant, céčka už dnes nemusíme stáť v dlhých pokorných radoch. Lenže podpultový tovar predsa len ostal. Inde. Niekde

potrebujete desať minút na to, aby ste prešli popri pulte s maslom, pretože je ho X druhov. Niekde prejdete desiatky kilometrov a ani pod pultom nezoženiete lieky, vodu, múku, učebnice, plienky, cukor, vzdelanie.... A to sme stále v tom istom svete.

Filmy v programe jubilejného 10. ročníka festivalu Jeden svet 2009 držíme tento rok ako

podpultový tovar. Naše filmy sú exkluzívne, pretože si v časoch všadeprítomného valcujúceho konzumu dovoľia hovoriť o tienistých stránkach blahobytu. Prostredníctvom dokumentárnych obrazov na plátne si chceme pripomenúť, ako to bolo kedysi a vďaka čomu už dnes nestojíme na mandarínky. Vyše 60 dokumentárnych filmov ochotne vytiahneme pre

každého, kto má chuť nazrieť pod pult Jedného sveta. Nájdete tam debničku archívnych kotúčov zo stredoeurópskej kinematografie; kartón príbehov žien, ktoré v krajinách „tretieho“ sveta bojujú proti vráskam bez aplikácie drahých krémov; Afriku v konzerve, zabalenú inak ako v cestopisných filmoch; najčerstvejšie slovenské dokumenty a mnoho iných

pútavých filmov z reálneho prostredia. Sú to filmy o ľuďoch, ktorí stoja na úplnom konci toho istého radu, v ktorom stojíme aj my. Sú to filmy silné, ako kedysi podpultový gruzínsky koňak. A sú pre tých, ktorí si už všimli, že Rusko nie je tak ďaleko, ak ide o plyn, že USA nie sú až také vzdialené, ak ide o krízu, že Severná Kórea nie je za horami, za dolami, ak

ide o mier, že Čína nie je len exotická destinácia na mape, ak ide o demokraciu, že arktické ľadovce sú čo by kameňom dohodil, ak ide o klimatické zmeny. Milí priaznivci spravodlivého sveta, nenechajte sa zlákať akciami konkurenčných hypermarketov, pridajte radšej k nám a objavujte s nami podpultový Jeden svet.

**„KEDY, AK NIE
TERAZ, KTO, AK
NIE MY? ...“**

V roku 1989 uplynulo 20 rokov od začiatku okupácie Česko-Slovenska. V roku 2009 uplynulo 20 rokov od pádu komunizmu. Mesiac november sa však už v roku 1939 (Hitler dal zatvoriť vysoké školy v Českej republike) stal symbolom boja mladej generácie proti totalitnému režimu, ktorý vystihuje aj nápis na pamätnej tabuli v pražskom Albertove, pri ktorej sa študenti stretli na pietnom akte práve 17. novembra 1989, v deň, ktorý sa neskôr zapísal do dejín ako začiatok Nežnej revolúcie. Sekcia 20 rokov demokracie vo filme je výberom spoločenských javov, udalostí, vedľajších efektov konzumného spôsobu života, politických ambícií, mikropříbehov a príbehov o udumáčňovaní sa kapitalizmu v našich zemepisných šírkach. Aj to, ale i mnoho iného so sebou prinieslo 20 rokov demokracie.

Píše sa rok 1962 v Poľsku. Ranná relácia v rozhlasení nabáda k rozcvičke. Žiaci v laviciach

Foto: Ján Lőrincz

počúvajú výklad súdruhových učiteľov, ich rodičia sú v práci – vo fabrike. V centre mesta zatiaľ inšpekcia nachádza v kabelke predavačky z oddelenia spodnej bielizne dvojce zabalené silonky! „Objekt“ sledovaný tajnou službou si v obchode na rohu kupuje liter mlieka a chlieb! Sledujte s nami vtipnú „tesilovú“ nostalgii i mrazivú spomienku na „Veľkého brata“, zrekonštruovanú prostredníctvom archívnych filmových, rozhlasových a policajných materiálov (*Jeden deň v ľudovodemokratickom Poľsku*).

Píše sa rok 1964 v Česko-slovensku. „Aké je vaše životné príanie?“, pýtal sa český režisér Jan Špáta vtedy mladej generácie. V období politického uvoľnenia sa ľudia, ktorí dospeli po druhej svetovej vojne vyjadrovali k životu v socializme otvorene a kriticky. Netrvalo dlho a film v roku 1969 zakázali. Režisér sa

k svojej anketovej otázke vrátil aj v roku 1989. Nová generácia už tvorene kritizovala neslobodu v krajine. Posledným dňom nakrúcania bol 17. november 1989. (*Najväčšie príanie*).

Píše sa rok 1989 v NDR. Pán Schutze je vedúci socialistickej samoobsluhy v saskom Zschopau a jeho príbeh sa začína optimizmom a novými plánmi. Blíži sa „zlatý kapitalizmus“. Desať rokov života (1989–1999), nepretržitých výkyvov od zlého k dobrému a späť. Jeden manželský pár sa odmieta vzdáť napriek nepriazni osudu a podáva dojemné svedectvo o priebehu znovuzjednotenia Nemecka (*Ideme ďalej*).

Píše sa rok 2000 v Českej republike a na Slovensku. Václav Havel nastupuje do prezidentskej funkcie a Václav Klaus, Vladimír Mečiar a desiatky ďalších osobností vtedajšej politiky reflektujú

pokračovanie na nasl. strane

Celosvetovú krízu sme si ako oslavu jubilejného desaťročia festivalu Jeden svet neobjednali. Ale budeme oslavovať napriek tomu, pretože občianske združenie Človek v ohrození aktívnou činnosťou a konkrétnymi projektami oslavuje a ctí slobodu.

Tá je v mnohých krajinách často nedostatkovým (podpultovým), či vypredaným tovarom, za ktorý sa drahé platí. Človek v ohrození sa od začiatku svojej existencie a humanitárnej činnosti snaží aj prostredníctvom kultúrneho podujatia MFDF JEDEN SVET sprostredkovať slovenským divákovi javy, z ktorých vyplýva, že jedno víťazstvo automaticky neznamená koniec boja a že sa netreba vzdávať. Tento rok Vám v duchu dlhoročnej tradi-

cie prinášame opäť filmy o tom, že svet je naozaj len jeden, ale má rozhodne oveľa viac, ako len dve strany.

Staňte sa členom Klubu darcov a podporte aktivity združenia Človek v ohrození. Spolu s Vaším príspevkom vytvorený fond rýchlejšie pomoci použijeme v prípadoch humanitárnych kríz či neočakávaných udalostí na celom svete! Viac na www.clovekvohrozeni.sk

**PONUKA ROKA:
20 ROKOV
DEMOKRACIE
VO FILME**

**Super
akcia!!!**

Všetci, narodení v roku 1989 a neskôr, majú vstup na filmy zo sekcie „20 rokov demokracie vo filme“ len za **1 EURO!** Nezabudnite si občianske preukazy!

**Tričko
10,- €**

Kúpte si tričko jubilejného ročníka festivalu a podporte tak vzdelávanie afganského dieťaťa pracujúceho na ulici.

pokračovanie z predch. strany

jednu z najvýznamnejších udalostí našich novodobých dejín. Film, okrem iného zachytáva delenie Občianskeho fóra a Verejnosti proti násiliu; pomníkovú vojnu; volebné víťazstvo ODS a HZDS a napokon aj to ako Václav Klaus s Vladimírom Mečiarom rozdelili republiku. Analytický pohľad dokumentaristu Roberta Sedláčka prináša dôkaz o tom, že Československo možno začalo smerovať k rozpadu bezprostredne po novembri 1989. Možno však ešte skor. (Vtedy 2. šanca pre Slovensko).

Osobnosti odporúčajú

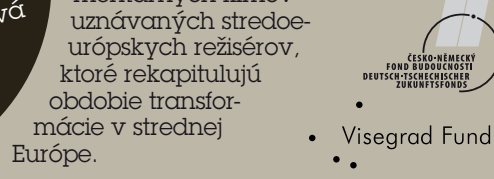
Riaditeľka Aliancie Fair Play **Zuzana Wienk** odporúča:

Listy prezidentovi je zaujímavou a autentickou sondou do dnešného Iránu. Desiat miliónov prosebných listov, ktoré ľudia píšu, hádžu na prezidenta pri návštevách, či nosia do kancelárií, je akousi náhradou za nefungujúci štát. Pomocou listových epizód sa ukazuje aj pokrytectvo, nesloboda prejavu, fanatizmus, strach z kritického myslenia, slepé uctievanie idolov a rozdelenie spoločnosti na modernistický prúd, ktorý by mohol byť základom demokratizácie a tradicionalistický,

Píše sa rok 2003 v Čechách. Eva túži po novom poprsí, Magda vyskúšala všetky dostupné prostriedky na chudnutie. Zuzana zvažuje, že zanechá športovanie kvôli kariére v modelingu. Prečo? Režisérka Erika Hníková cez svoje postavy skúma, ako sa v súčasnom Česku udomácnil mýtus krásy, zisťuje, kto ho vytvára a s akým cieľom. (Ženy pre ženy).

Zóna slobody

Zapojte sa a napíšte svoj názor na tému Vystřngali, sme si v 89. takú budúcnosť, akú sme chceli? Odkazová tabuľa v FK Charlie centrum čaká na Vaše postrehy.

Visegrad Fund

miestami až stredovekú spoločnosť. Film je každopádne poznámkou a takú veľkú, nám kultúrne vzdialenú a „bohatú“ krajinu poznať treba.

Herečka **Lucia Siposová** odporúča:

Bar na stanici Victoria je presne ten druh filmového dokumentu, pri ktorom si mnohí určite povie: „Bože, tak toto poznám!“ Alebo „Bože, toľko takých poznám!“ Dvaja tridsiatnici sa flákajú po sídlisku a špekulujú, ako čo najrýchlejšie zarobia. Sú nezamestnaní a žijú v malých bytovkách so svojimi rodičmi. Rozhodnú sa ísť po stopách svojich známych a neznámych, ktorí po revolúcii odišli za lepším životom do Londýna. Ako hrdinovia opúšťajú svoje malé poľské mesto, ale veľmi skoro

Herec **Robert Roth** odporúča:

Barma VJ je veľký film. Je veľký svojou témou, príbehom, prostotou rozprávania. Celý je natočený z ruky. Minikamerou. A v tom je jeho sila. O ľudské a občianskej odvahe rozpráva bez pátosu a s presvedčivosťou, ktoré nemôžu vychádzať z ničoho iného, než zo skutočného presvedčenia a odhodlania dosiahnuť život v slobode. Barma VJ je naozaj veľký film. O veľkom zápase. Dá sa z neho dozvedieť veľa o sile slabých. Oplatí sa pozrieť si ho.

Vo štvrtok 18. septembra 2008 oznámil šéf americkej centrálnej banky prekvapenému Kongresu, že americkej ekonomike hrozí absolútny kolaps. To, čo sa dnes označuje všeobecným pojmom „hospodárska kríza“, nám mení svet pred očami ako v gigantickom reality show, bez ohľadu na to, či už sa nás týka osobne alebo nie.

Sme svedkami celosvetových zmien, ktoré však nie sú čisto ekonomickým problémom, napriek tomu, že o tomto aspekte krízy počujeme v médiách najčastejšie a ekonomické správy bývajú často najprepracovanejšie. O tom, čo všetko sa skrýva za skloňovaným pojmom kríza, o tom, čo jej predchádzalo, čo ju spôsobilo, čo z nej vyplýva; o „finančnej kríze“ o „klimatickej kríze“, o „plynovej kríze“ o „energetickej kríze“ a iných krízach, o tom, či je to dobré, zlé, prirodzené alebo katastrofické, alebo či

Iste, pokiaľ sme svedkami nejakej krízy, tak je v kríze celá naša civilizácia. Kvôli tomu nepotrebuje dlho filozofovať ani sedieť na Hrade. Táto kríza vyvierá z desiatich, dvadsiatich rokov šíaleného prežerania sa, šíalenej nads potreby. Nie je to čisto ekonomický problém. Naša situácia sa v mnohom podobá Rímskej ríši pred jej zánikom: máme relatívne bezproblémový život, s níkym nevedíme skutočnú vojnu, istým spôsobom sme dosiahli svoje ideály a hlavnou témou nášho života sa stala ekonómia. V okamihu, kedy sme zekonomizovali úplne všetko a kedy ľudia zaujímajú iba to, či budú mať na výplatnej páske viac alebo menej, to je podľa mňa istý znak dekadencie.

Tomáš Sedláček, ekonóm, Česká republika
Zdroj: Hospodářské noviny

Pozrite si toľko filmov, koľko vládnete!

Permanentka 12,- €

Študenti: 10,- €

Filmy na stiahnutie

V roku 2009 si pripomíname 20. výročie pádu komunistického režimu v strednej Európe. Český festival Jeden svět a partnerské festivaly DOK Leipzig. Jeden svet Bratislava, Verzio a Watch Docs prinášajú dokumentárne filmy od uznávaných stredoeurópskych režisérov, ktoré sa zaoberajú rôznymi aspektami uspechov, výziev a nevyhnutných sklamaní na ceste za slobodou Na internetovom portáli www.ceskatelevize.cz/jedensvet si môžete do konca roku 2009 zdarma stiahnuť 24 dokumentárnych filmov uznávaných stredoeurópskych režisérov, ktoré rekapitulujú obdobie transformácie v strednej Európe.

Diskusie 0,- €

4. 11. 2009, 20.30 h
FK Charlie centrum

20 ROKOV SLOBODY
ALEBO VYSTŘNGALI SME SI
V 89. TAKÚ BUDÚCNOSŤ, AKÚ SME CHCELI?

HOSTIA: Martin Bútora, sociológ, Fedor Gál, spisovateľ, Ondřej Dostál, aktivista

7. 11. 2009, 17.15 h
FK Charlie centrum

V TIENI KOMUNIZMU ALEBO VYROVNALI SME SA SO ZLOČINMI KOMUNIZMU TAK, AKO SA NA SLOBODNÚ SPOLOČNOSŤ PATRÍ?

HOSTIA: Anton Srholec, kňaz a bývalý politický väzeň, Mária Ničová, dcéra politického väzňa, Patrik Dubovský, historik (Ústav pamäti národa)

8. 11. 2009, 16.30 h
A4 – Nultý priestor

BARMA – AKO ĎALEKO JE DO SLOBODY?

Dva roky od Šaframovej revolúcie stále v Barme vládne vojenská junta, ktorá potláča občianske a politické práva obyvateľov tejto krajiny.

HOSTIA: Nang Seng, aktivistka z Burma Campaign (UK); Wolfgang Hasselkus, lekár (DE)

8. 11. 2009, 18.30 h
FK Charlie centrum

IRÁN DNES. A ZAJTRA?...

Po údajne zmanipulovaných prezidentských voľbách v júni 2009 sa proti prezidentovi Ahmadinežádovi rozpúťali najväčšie občianske protesty od čias iránskej revolúcie v roku 1979.

HOSTI: Ghodrattollah Shahidi, riaditeľ Rádía Farda (ČR)

Koncert 2,50,- €

S permanentkou: 1,- €

7. 11. 2009, 22.00 h
A4 – Nultý priestor

PORQUE TANGO

Prečo tango? Lebo tango! Porque Tango vystupuje v originálnom nástrojovom zložení pre argentínske tango – bandoneón, husle, klavír a kontrabas.

Diskusie 0,- €

4. 11. 2009, 18.00 h
A4 – Nultý priestor

KRÍZA. A ČO ĎALEJ?

Ako sa ekonomická kríza rozšírila do sveta a čo spôsobila. Neplatí však aj v tomto prípade, že všetko zlé je na niečo dobré?

HOSTIA: Juraj Karpiš, ekonóm (INESS); Peter Goliáš, ekonóm (INEKO)

5. 11. 2009, 19.00 h
A4 – Nultý priestor

ENERGIA AKO ZÁVISLOSŤ

Začiatkom roku 2009 vypukla na Slovensku plynová kríza, ktorú spôsobila roztržka medzi Ruskom a Ukrajinou. Máme sa spoliehať na to, že sa podobná situácia už nezopakuje, či máme aj iné možnosti?

HOSTIA: Karel Hirman, energetický analytik (SIEA); Juraj Rizman, environmentálny aktivista (Greenpeace)

AFRIKA ALL INCLUSIVE!

Vďaka množstvu filmov, ktoré boli o africkom kontinente dodnes nakrútené, v našich mysliach najvýraznejšie prevláda obraz svetadielu zmietaného zúrivými občianskymi vojnami, poznačeného

ochorením AIDS, obraz miesta, kde sa po uliciach lemovaných chatrčami z vlnitého plechu prehánajú malé deti s kalasníkovi vo vychudnutých rukách. Tento obraz je bežný, ale nekompletný. A pomerne jednostranný.

Z filmov v sekcii venovanej tomuto kontinentu na vás zavanie túžba po zmene. Je v Afrike všadeprítomná a presakuje aj cez neuveriteľné podmienky, v ktorých žije mnoho z jej vyše 900 miliónov obyvateľov. Zaznie napríklad v textoch senegalských rapperov, inšpirovaných americkými Public Enemy. V rape začali používať miestne jazyky a nástroje a vo filme Africký underground: demokracia v Dakare vyjadrujú svoje politické názory a životné postoje, rapujú o láske, sexe a mopedoch. Túžba

po inom živote zaznie aj z filmu Vysoká škola života o Kongu, kde má nerastné bohatstvo väčšiu cenu ako ľudský život a kde otázky kolonializmu a ohromných predsudkov pretrvávajú na oboch stranách čierneho kontinentu. Zaznie aj z nesmierne pôsobivého animovaného dokumentu Otoci – autentického záznamu výpovedí, ktoré poskytla Abouk (sudánska otrokyňa od svojich siedmich rokov) a jej kamarát Machiek po oslobodení z otroctva v roku 2003, kedy sa takmer dvadsaťročná občianska vojna v Sudáne konečne chýli ku koncu. Prežili a dnes obaja študujú a snažia sa plniť svoje sny. Afrika nie je len čierna, je oveľa farebnejšia.

Filmy: Africký underground: demokracia v Dakare / Ďaleko od dedín / Jedného dňa v noci / Kongo na rozcestí / Opatrné zbližovanie / Otoci / Vysoká škola života

Diskusia 0,- €

6. 11. 2009, 19.00 h
A4 – Nultý priestor

MUSÍME SI POMÁHAŤ?

Rozvojová pomoc, jej opodstatnenosť a úskalia.

HOSTIA: Patrick Marren (KimmageDevelopment Studies Centre, Írsko); Martin Hamus, novinár (týždeň)

Najnižšie ceny na trhu! Lístky do kina len za 2,50,- €

Výstava 0,- €

SlovakAid je značka predstavujúca oficiálnu rozvojovú a humanitárnu pomoc Slovenskej republiky v zahraničí. Zahŕňa inštitúcie a aktivity poskytované Slovenskom pre rozvoj v zahraničí. Rozvojová pomoc je štátom organizovaná a poskytovaná forma pomoci a spolupráce v prospech ekonomického a sociálneho pozdvihnutia rozvojových a transformujúcich sa krajín vo svete. Humanitárna pomoc Slovenska smeruje na odstránenie následkov väčšinou prírodných, ale i ľudskými spôsobených katastrof a núdzových situácií v treťích krajinách, ktoré požiadajú medzinárodné spoločenstvo o pomoc.

A4 – Nultý priestor

SlovakAid

V najmladšej festivalovej sekcii sa stretáva pestrá zmes slovenských dokumentov so spoločenským a sociálnym rozmerom. Po boku filmov už etablovaných mladých dokumen-

taristov sa ocitajú snímky tvorcov, v dielach ktorých badať nenapodobiteľné uchopovanie reality, názor a originálny pohľad na svet, v ktorom žijeme.

Dvanásť receptov vojenských kuchárov z rôznych kútov Európy a ich polné kuchyne od druhej svetovej vojny až po vojnu v Česku. Nová kuchárska kniha? Nie, slovenský dokumentárny film Ako sa varia dejiny. Slovenská fotografka Magdaléna Robinsonová počas ľudáckeho Slovenského štátu stratila rodičov a prežila utopenie koncentračných táborov. Teraz sa v dokumentárnom filme o svojom príbehu pýta, aký malo zmysel utrpenie obeť nacizmu, ak spoločnosť aj dnes ostáva nepoučená. Režisérka Zuzana Piusi sa v hlavnej úlohe dokumentárnej detektívky vydala cestou do kopca nad Bratislavou, aby priniesla svedectvo o rozpade a rozkradnutí „rodinného striebra“ – slovenského filmu v ateliéroch Koliba. Vo filme Osadné sa zasa stretnú najvyšší súčasný európski lídri s lokálnymi politikmi z rusínskej dediny Osadné. Návod na použitie, alebo

inštruktážne video o živote ľudí, nakrútené na fiktívnu objednávku mimozemských bytostí z planéty Perelandra vám prinesie mladá dokumentaristka Jana Mináriková. Vieru, manipuláciu a výchovu detí v kresťanských komunitách zasa vo svojom režijnom debute Ježiš je normálny! skúma herečka Tereza Nvotová.

Filmy: Aíganské ženy za volantom / Ako sa varia dejiny / Cesta Magdalény Robinsonovej / Koliba / Osadné / Návod na použitie / Ježiš je normálny

Cena diváka

LEN VY ROZHODNETE O TOM, KTORÝ Z VÝŠE 60 DOKUMENTÁRNYCH FILMOV BUDE VÍTAZNÝM TITULOM JUBILEJNEHO 10. ROČNÍKA JEDEN SVET. POZERAJTE, ZAŠKRŤNITE A VYHRAJTE LETENKU, RUKSÁK ČI SOLÁRNE RÁDIO! Viac na www.jedensvet.sk

Výstavy 0,- €

November 1989
FK Charlie centrum

Unikátne zábery fotografa Jána Lőrincza zachytávajú plné námestia, stretnutia v kuloároch i prvý kontakt so svetom za železnou oponou v čase prepuknutia Nežnej revolúcie.

Slovensko a 20 rokov slobody
FK Charlie centrum

Politické mítingy, hypermarketová kultúra a hladové doliny – Andrej Bán, fotograf, reportér, zakladateľ združenia Človek v ohrození, predstavuje výber dvadsiatich fotografií z obdobia dvadsiatich rokov slovenskej reality po páde komunizmu.

